

“Leerlingen ontwerpen oplossingen voor levensechte vraagstukken”

Hoe betrek je leerlingen bij de toekomst van hun stad, laat je ze werken aan levensechte vraagstukken én zorg je voor verbindingen tussen twaalf scholen? Docenten van NUOVO Scholen in Utrecht bundelden dat allemaal in UDECIDE, een onderwijsontwerpweek die dit jaar voor het eerst werd gehouden. Op het afsluitende evenement presenteerden de leerlingen oplossingen voor achttien actuele vraagstukken van organisaties en bedrijven in de stad. “Kijk om je heen: allemaal blijde koppies!”

‘Hoe kan station Vaartsche Rijn zorgen dat reizigers hun fiets op een juiste manier stallen, zodat het station veiliger en leefbaarder wordt?’ ‘Hoe kan FC Utrecht zorgen dat het publiek op de tribunes echt een afspiegeling wordt van de wijk, stad en regio Utrecht?’ ‘Hoe kan bol.com helpen het leesplezier onder jongeren te vergroten?’ Tijdens UDECIDE werkten zo’n 250 leerlingen van twaalf scholen van NUOVO Scholen in Utrecht een week lang in groepjes aan levensechte praktijkvraagstukken van organisaties en bedrijven in hun stad.

Dat betekende een week lang onderwijs buiten de school: de stad Utrecht was hun klaslokaal. UDECIDE begon op vrijdag met een kennismakingsdag. Op maandag deden de leerlingen veldonderzoek bij de opdrachtgevers en op dinsdag werden de eerste ideeën uitgewerkt tot mogelijke oplossingen. Op woensdag werden de eerste ideeën gepitcht en de woensdag en donderdag stonden in het teken van het uitwerken en maken van prototypen, die tijdens een feestelijk evenement op donderdagmiddag werden

gepresenteerd aan de opdrachtgevers en het publiek. Locatie: Karma Kebab in Utrecht.

Docent Stan Spruijtenburg (X11) was als lid van de docentenwerkgroep betrokken bij de opzet en de invulling van deze projectweek, of liever: ‘onderwijsontwerpweek’. Belangrijk was om leerlingen niet alleen de vraagstukken te geven, maar ook de instrumenten om ze op te lossen. Bijvoorbeeld met design thinking, een manier van denken en methode waarbij de gebruiker centraal staat. “We hebben ook in elke fase gezocht naar deskundigen waar de leerlingen echt iets aan zouden hebben.” Zo konden de leerlingen spreken met iemand vanuit de gemeenteraad (is het plan politiek haalbaar?), een financieel adviseur (hoe maak je een begroting?), of iemand van het juridisch loket (wat zijn eventuele juridische haken en ogen om rekening mee te houden?). Leerlingen konden zich daarnaast opgeven voor diverse creatieve workshops.

Los van het onderwijs was een extra doel van UDECIDE om leerlingen van de verschillende

vo-scholen van NUOVO Scholen met elkaar te laten samenwerken. Daarom werden voor elk vraagstuk een of twee groepjes samengesteld van leerlingen van verschillende scholen, variërend in leeftijd en onderwijsniveau. "Leerlingen maken in groep 8 de Cito-toets en daarna zien ze elkaar niet meer, omdat ze naar andere scholen gaan. We hebben geprobeerd dat tijdens UDECIDE te doorbreken."

Brainstormen

Lindi Beunk, die op X11 in de derde klas zit, maakte met haar groepje voor de Stadsschouwburg een workshop over het slavernijverleden in Utrecht, voor jongeren van 12 tot 18 jaar. "We zijn eerst gaan brainstormen en we hebben informatie verzameld over het slavernijverleden van Utrecht. We hebben bijvoorbeeld gepraat met mensen van de Universiteit Utrecht die daar onderzoek naar doen. Daarna zijn we gaan nadenken over workshops. Konden we bijvoorbeeld een spelletje toevoegen? Want je wilt een leuke workshop, maar niet té leuk, want het gaat over iets dat helemaal niet leuk is, namelijk slavernij." In de workshop namen ze uiteindelijk een kennisquiz op, over Ketji Koti en over slavernij in Nederland: wel een spelvorm, maar een die vooral om inhoud draait. Het samenwerken met leerlingen van andere scholen

vond Lindi 'superleuk!'. "Ik zat in een groepje met twee leerlingen van Ithaka Internationale Schakelklassen, die nog niet zo goed waren in Nederlands. Het was goed voor ons om Engels te leren, en goed voor hen om Nederlands te oefenen. We werden best een hechte groep."

Dat laatste zag docent Stan Spruijtenburg ook bij de andere groepen gebeuren. "Wat mij opviel: de onderwijsniveaus maken niet uit. Zodra leerlingen een groepje vormen, zijn het gewoon leeftijdgenoten. Ze hebben allemaal een expertise die ergens in het proces terug komt. Bijvoorbeeld teksten maken, of juist een creatieve uitwerking."

Laagdrempelig

Hoe kwamen de docenten aan de praktijkvraagstukken? Stan: "We hebben grote bedrijven gemaïld met de vraag 'Hebben jullie een probleem waar onze leerlingen zich in kunnen vastbijten?' We kozen ervoor om meteen de grootste werkgevers van Utrecht te benaderen. Na een tijdje ging het balletje rollen, want als je kunt vertellen dat bijvoorbeeld Rabobank en bol.com meedoen, willen andere partijen niet achterblijven."

Voor opdrachtgevers was er ook een voordeel: ze konden via UDECIDE op een laagdrempelige manier met jongeren in contact komen. Er was een format gemaakt en de opdrachtgevers hoefden eigenlijk alleen het praktijkvraagstuk aan te leveren, de rest regelde het team van UDECIDE.

Een van de opdrachtgevers was Gemene Grond, een kunstprogramma voor de gemeenschappelijke ruimte in de stad Utrecht. Via UDECIDE vroeg Gemene Grond om een ontwerp voor de fietstunnel onder de Balijebrug. De leerlingen hielden onder meer straatinterviews (fietsers bij de brug: 'Het kan hier wel wat gezelliger') en kregen een rondleiding over het thema 'Street art en graffiti', waarbij ze leerden wat het verschil daartussen is: graffiti is meestal illegaal, snel, gemaakt met een spuitbus en onder een schuilnaam;

'Street art' wordt vaak in opdracht gemaakt en de kunstenaar kan daardoor rustig werken.

Projectleider Ella Derksen: "De leerlingen vonden die verschillen fascinerend en willen eigenlijk allebei laten terugkomen. Zo kwam er een ontwerp met aan de ene kant van de fietstunnel street art, en aan de andere kant graffiti. De leerlingen namen ook elementen uit de omgeving in het ontwerp op, bijvoorbeeld het water van het Merwedekanaal." UDECIDE was voor Gemene Grond een leerzame ervaring, aldus Ella Derksen: "Bij de ontwikkeling van onze projecten willen we graag alle stemmen en meningen horen. Daar horen jongeren bij, maar die zijn vaak lastig te bereiken. Het was voor ons interessant om te zien hoe jongeren tegen zo'n plek aankijken en wat het oplevert als ze erover meedenken."

Als we in de toekomst met kunstenaars gaan werken in de nieuwe stadswijk Merwede, willen we ook graag de jongeren bereiken. X11 is daarvoor een mooie ingang. We gaan ook nog aan de slag met X11 zelf, op het moment dat zij hun nieuwbouw krijgen in Merwede."

Investerings

Extra voordeel van UDECIDE: deze week zorgde niet alleen voor spannend onderwijs en meer verbindingen tussen docenten en leerlingen van verschillende scholen, maar ook voor meer contact tussen de scholen en bedrijven en instellingen. "Ons netwerk is veel groter geworden", zegt Stan. Aan docenten en scholen die zo'n week willen organiseren, is zijn advies dan ook: "Gewoon doen!" Het was een hectische week, en een eerste keer verloopt misschien niet alles vlekkeloos, maar dat hoeft ook niet. "We zeggen tegen leerlingen ook altijd dat ze fouten mogen maken. We hebben hier als

docenten zelf ook van geleerd. En kijk om je heen: allemaal blijde koppies."

Waarbij hij opmerkt dat de steun van de directie wel essentieel is. "Wij konden dit met een groep docenten opzetten omdat we van NUOVO daarvoor de tijd, ruimte en middelen kregen." Ook de gemeente Utrecht droeg bij, en maakte met een impulssubsidie UDECIDE mede mogelijk.

Komt UDECIDE volgend jaar terug? Stan ziet het wel zitten en aan de leerlingen zal het in elk geval niet liggen. "Het was echt superleuk", zegt Lindi Beunk. "Ik ga andere leerlingen volgend jaar zeker aanraden om zich op te geven. Anders krijg je spijt dat je niet hebt meegedaan!"

Meer informatie over de opzet en de vraagstukken van UDECIDE: www.udecide.nu

